

Vergaderjaar 1989–1990

21 418

Correctie en aanpassing van het eerste, tweede en vierde tot en met twaalfde gedeelte van de Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 van het Nieuw Burgerlijk Wetboek (Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 nieuw B.W. (dertiende gedeelte))

Nr. 9

EINDVERSLAG

Vastgesteld 14 februari 1990

Na kennisneming van de memorie van antwoord en de nota van wijziging en tweede nota van wijziging zijn in de vaste commissie voor justitie nog verschillende vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Onder het voorbehoud dat de regering deze tijdig zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel genoegzaam voorbereid.

Inleidende opmerkingen

Met belangstelling nam de commissie kennis van het antwoord van de minister op haar vragen

- welke concrete maatregelen de minister zal treffen ter ondervanging van de verhoging van de werkbelasting die invoering van het nieuwe BW voor de rechterlijke macht met zich mee zal brengen,
- welke bereidheid de minister heeft om ook reeds vóór 1992 te komen tot uitbreiding van de rechterlijke macht,
- welke budgettaire ruimte voor een en ander wordt ingeruimd op de lopende begroting, in de meerjaarramingen en op de volgende begrotingen.

Uit het uitvoerig gemotiveerde antwoord bleek de commissie dat de minister het prematuur acht thans te beslissen over maatregelen in de personele sfeer. Daarbij stelde zij vast dat de minister kennelijk het antwoord op de vraag welke maatregelen getroffen moeten worden ter begeleiding van de invoering afhankelijk wil stellen van de prognoses en aanbevelingen die de commissie onder leiding van Van Schendel zal gaan doen naar aanleiding van een inventarisatie van de lastenverzwaring vóór de invoering en een tijdig signaleren van zich werkelijk voordoende of werkelijk dringende problemen na de invoering. Zij tekende daarbij aan dat in het voorstel van de minister slechts ruimte is voor concrete maatregelen vóór 1992 in zoverre de commissie concrete voorspellingen kan doen en dat pas vanaf 1992 kan blijken of aan aanvullende maatregelen, die thans nog «in reserve» moeten worden gehouden, behoefte zal bestaan. In dit verband merkte zij tevens op dat de minister van oordeel is dat de verruiming van de begrotingssterkte voor het lopende jaar en de

komende jaren in de personele meerjarenraming enige rek biedt om met een lastenverzwaring, eventueel ook vóór 1992, in voldoende mate rekening te houden. Voorts constateerde zij dat de minister onder verwijzing naar het overgangsrecht voor het nieuwe BW benadrukt dat de invoering op lopende procedures slechts beperkte invloed heeft, zodat de rechterlijke macht niet direct bij de invoering in volle omvang met het nieuwe BW te maken zal hebben. Bovendien stelde zij vast dat de minister herinnert aan de schatting die zijn ambtsvoorganger bij gelegenheid van de UCV van 1 juni 1987 heeft gemaakt van het percentage van de tijd van de rechterlijke macht als geheel dat in beslag wordt genomen door de problemen die worden beïnvloed door invoering van de Boeken 3, 5 en 6 nieuw BW.

De commissie kon zich – na bestudering van het antwoord van de minister – toch niet aan de indruk onttrekken dat de minister de werkdrukverzwaring die de invoering van het nieuwe BW voor de rechterlijke macht (en overigens ook voor anderen) teweeg zal brengen enigszins onderschat, althans veel minder groot acht dan de commissie. Met name leek het haar toe dat de minister zich concentreert op de vraag welke blijvende verzwaring van de werkdruk de invoering van het nieuwe BW zal meebrengen, welke vraag wellicht het best beantwoord kan worden aan de hand van de uitkomsten van de studies van de commissie-Van Schendel. Onderbelicht blijft naar het oordeel van de commissie het aspect van de tijdelijke verzwaring van de werklust die de invoering meebrengt doordat de rechterlijke macht zich het nieuwe BW «eigen» zal moeten maken. Het enkele feit dat het BW geen «rustig bezit» meer is zal meebrengen dat in de eerste periode na de invoering de rechterlijke macht veel meer tijd per (door de Boeken 3, 5 en 6 bestreken) «vermogensrechtelijke» zaken zal moeten besteden; daarbij zij met name bedacht dat ook de conclusie dat voor een bepaald geval alles bij het oude is gebleven een conclusie is die men eerst na bestudering van de nieuwe regels zal kunnen en vooral ook durven trekken. In dat licht bezien achtte de commissie toch de aantekening van de minister dat op lopende procedures de invoering slechts beperkte invloed heeft, in die zin wat misleidend dat de rechter zich wel eerst zal moeten verdiepen in de vraag of het overgangsrecht inderdaad meebrengt dat in een bepaalde procedure het «oude» recht (geheel onverkort) van toepassing blijft. Dat het volgen van een of meer cursussen, hoe nuttig op zichzelf ook, niet zal kunnen meebrengen dat men met het nieuw BW in een zodanige mate vertrouwd raakt dat men zich zeker van zijn zaak waant, behoeft naar het oordeel van de commissie geen betoog. De gedachte van de minister dat het bij de 600 leden van de rechterlijke macht die in 1983–1985 (!) een cursus NBW hebben gevolgd veelal zou gaan om het opfrissen van reeds aanwezige kennis, leek de commissie toch ook wat te optimistisch.

Alles overziende bleef de commissie voorshands van oordeel dat reeds voor de invoering of althans op het tijdstip van invoering voorzien moet zijn in ondervanging van de verhoging van de werkbelasting die invoering van het nieuw BW voor de rechterlijke macht met name tijdelijk zal meebrengen. Zij vroeg derhalve welke maatregelen de minister zal of kan treffen ter ondervanging van die tijdelijke verhoging van de werkbelasting.

Tevens benadrukte zij het wenselijk te achten dat de hiervoor reeds genoemde commissie-Van Schendel haar prognoses omtrent de consequenties voor de verzwaring van de werkbelasting van de rechterlijke macht op een zodanig tijdstip zal presenteren dat concrete maatregelen tijdig kunnen worden genomen.

Voorts ging zij nog in op de aantekening van de minister (M.v.A. blz. 2,

eerste alinea) dat de verruiming van de begrotingssterkte waarin de personele meerjarenraming reeds voorziet enige rek biedt om met een lastenverzwaring door de invoering van het NBW, tijdig, eventueel ook vóór de invoering, en in voldoende mate rekening te houden. Gaarne zag zij het begrip «enige rek» nader ingevuld mede in relatie tot de werkzaamheden van de meergenoemde commissie-Van Schendel.

Hoofdstuk IV

Wijziging Invoeringswet Boeken 3, 5 en 6 nieuw BW (zesde gedeelte).

in artikel II (Boek 2 BW)

Artikel 6

Vervolgens vroeg de commissie of in artikel 6 de woorden «tot het verrichten van een rechtshandeling» niet vervangen moeten worden door de woorden «tot vertegenwoordiging». Dit om aan te sluiten bij de in artikel 45 en 291 gewijzigde terminologie.

Artikel 8

Voorts rees nog de vraag of in het eerste lid van de onderhavige bepaling niet gesproken moet worden van «wet of statuten» nu het toch niet de bedoeling is dat de regel van het eerste lid alleen geldt voor diegenen die zowel krachtens de wet als de statuten bij de organisatie van de rechtspersoon zijn betrokken.

Artikel 53

Tot slot vroeg de commissie of in de leden 1 en 2 van de onderhavige bepaling de term «vereniging» niet vervangen moet worden door «rechtspersoon» nu coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen in het door de wet van 16 juni 1988 (Stb. 305) ingevoerde systeem géén verenigingen meer zijn.

De voorzitter van de commissie,
Swildens-Rozendaal

De bijzonder griffier van de commissie,
De Vries Lentsch-Kostense